

KASIM 2023 SAYISI

HEYBE

"simya'nın heybesi"

KOCAELİ SİMYA KOLEJİ AYLIK KÖK DAVRANIŞ DERGİSİ

İLETİŞİMDE

NEZAKET

NEZAKET NEDİR?

Nezaket kelimesi Türkçede değişik cümleler üzerinden ele alınmak sureti ile ifade edilebilir. Ancak genel çerçevede taşıdığı anlam aynı olarak kullanılır.

- Başka insanlara karşı saygılı, incelikli ve kibar davranmak
- Nazik ve incelik
- Herhangi bir iş ya da duruma karşı özenli davranmak, dikkat etmek

Özellikle başka insanlara karşı kibar ve saygılı olmak anlamı doğrultusunda daha çok kullanıldığını söylemek mümkündür. Böylece insanlar karşılıklı olarak birbirlerine daha pozitif bir yaklaşım gösterebilir.

TOPLUMSAL OLARAK NEZAKET

Nezaket, övgü veya ödül beklemeden, başkaları için cömertlik, düşünme veya ilgi gösterme eylemleriyle işaretlenmiş bir davranış türüdür. Bazı araştırmalar nezaketin insanoğlunun doğasında olduğu sonucuna varmıştır.

KONUŞMAYA BİLİMSEL BAKIŞ

AYLIK KÖK DAVRANIŞ BÜLTENİ

KASIM 2023 SAYISI

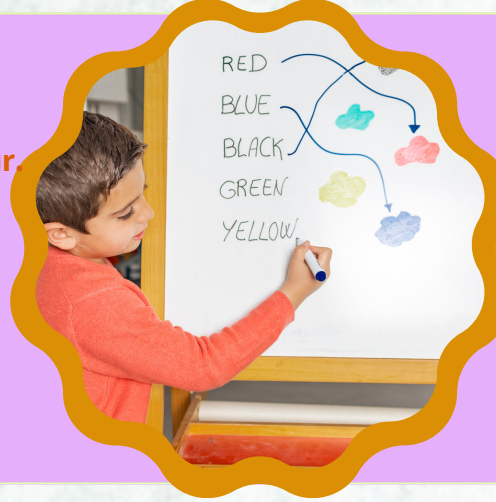
Türkçe Sözlük (TDK 1998) konuşmanın gerçek anlamda yedi farklı tanımını vermektedir. Konuşmak;

1. Bir dilin kelimeleriyle düşüncesini anlatmak.
2. Belli bir konudan söz etmek.
3. Bir konuda karşılıklı söz etmek, sohbet etmek.
4. Söylev vermek.
5. Konuşma dili olarak kullanmak.
6. Düşüncelerini herhangi bir araç kullanarak anlatmak
7. Belli bir biçimde söylemek.

Bu tanımlarda da görüldüğü gibi konuşma çok geniş bir kavramdır. Ses, telaffuz, anlatma, anlama, anlaşma, iletişim gibi iç içe girmiş kavramlar konuşmak tanımının kapsamı içerisindedir.

İnsanın başarısını, iş, eğitim ve özel hayatında büyük ölçüde etkileyen, yönlendiren faaliyet, bireyler ve birey-toplum arasında cereyan eden sözlü iletişim olarak adlandırabileceğimiz konuşmadır. İletişim ne kadar etkili, düzenli ve açık olursa aynı oranda başarı sağlanır. Başarılı iletişimin anahtarı ise güzel konuşma, anlaşılır olma ve sesi etkili kullanmadır. İnsanları ya bakışlarınızla ya da dilinizden çıkan kelimelerin güzelliğiyle ve kuvvetiyle etkilersiniz.

Tarihe damgasını vuran insanlar, güzel konuşmalarıyla, etkili hitabetleriyle kitleleri sürükleyip başarılarına imza atmışlardır.

MEB'e göre (1985: 172) bir insan günlük hayatında ortalama olarak 1000-3000 kelime kullanarak konuşur. Kişinin eğitim seviyesi yükseldikçe kullanılan kelime sayısı da artar. Kültürlü bir kişi yirmi bin ile yirmi beş bin kelime kullanarak konuşabilir; hatta bu sayıyı kırk bine kadar yükseltenler de bulunur. Dolayısıyla kişinin hayatı boyunca kullandığı kelime sayısı kelime hazinesi olarak değerlendirilir. Kelime hazinesini böylece kelime öğrenimi devam ettikçe zenginleşir. Kelime öğreniminin bu rolü, araştırmacıları kişinin kelime hazinesinin kaç kelimedenden oluşması gerektiği sorusuna cevap aramaya yönlendirir.

KONUŞMAYA BİLİMSEL BAKIŞ

AYLIK KÖK DAVRANIŞ BÜLTENİ

KASIM 2023 SAYISI

Kelime hazinesi, kişi için anlamını bilerek kullanabildiği kelimelerin tamamı, dil için de o dilin sahip olduğu ve kullandığı kelimelerin bütünü şeklinde tanımlanabilir. Bir dilde kelime sayısının çok olması ve o dili kullanan kişilerin kelime hazinesinin zenginliği o dilin gelişmişlik düzeyinin göstergelerindedir. Çünkü dildeki kelime sayısı o dilin zenginliği ve kullanılabilirliği üzerine bir fikir verir. Yine aynı şekilde kişinin kelime hazinesinin zenginliği de onun aile yapısı, çevresi, ortamı, öğrenim düzeyi, kültürü ve bilgisi hakkında fikir verir.

Kişinin duygu ve düşüncelerini hem yazarak hem de konuşarak güzel ve etkili aktarması, duyduklarını ve okuduklarını doğru anlaması zengin bir kelime hazinesi ile mümkün olur. Çünkü temel dil becerileri olan okuma, yazma, dinleme ve konuşmanın bireye kazandırılması ile kelime hazinesi arasında olumlu bir ilişki bulunmaktadır. Adıgüzel'e göre (2000: 23) dört temel dil becerisinin geliştirilmesi kelime hazinesinin zengin olması ile doğrudan ilgilidir. Kişi okurken, yazarken, dinlerken ve konuşurken ne kadar çok kelime bilirse bu becerileri kullanmada o kadar başarılı olur. Böylece kelime hazinesinin zenginliği bu becerilerde etkin rol oynar.

Yapılan bir çalışmada kelime öğrenme sürecini etkileyen faktörler değerlendirilmiştir. Bu kapsamda ilgili faktörler belirlenmiş, bu faktörlerin kelime hazinesini nasıl ve ne oranda etkilediği üzerine alan yazında yapılan çalışmalar incelenmiştir.

Faktörler; sosyoekonomik ve sosyokültürel durum, cinsiyet, aile ve kardeş sayısı, zekâ, ilgi alanları ve zenginleştirilmiş ortam olarak tespit edilmiştir. Her bir faktörün kelime hazinesine etkisi farklı olduğu ve şu sonuçları doğurduğu görülmüştür.

KONUŞMAYA BİLİMSEL BAKIŞ

AYLIK KÖK DAVRANIŞ BÜLTENİ

KASIM 2023 SAYISI

- 1-Sosyoekonomik ve Sosyokültürel Durum:** Sosyoekonomik ve sosyokültürel durumu yüksek olan ailelerde büyüyen çocukların kelime hazinelerinin zengin olduğu, sosyoekonomik ve sosyokültürel durumu düşük olan ailelerde büyüyen çocukların kelime hazinelerinin yeterince zengin olmadığı tespit edilmiştir. Buna göre bu faktörün çocuğun kelime hazinesi üzerinde etkin bir rol oynadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- 2-Cinsiyet:** Cinsiyetin kelime hazinesine büyük oranda etkisinin olmadığı, kelime hazinesinde yer alan kelimelerin farklılaşmasına neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre erkek ve kız çocuklarında cinsiyetin farklılığı kelime hazinesinin niceliğinden ziyade niteliğine etki etmektedir.

- 3-İlgi Alanları:** İlgilerin çocuğun kelime hazinesi üzerinde nicelik ve nitelik olarak iki farklı etkisi söz konusudur. Bunlardan birincisi, farklı ilgi alanlarına sahip olan çocuk kelime hazinesine bu alanlarla ilgili yeni kavramlar ve kelimeler ekleyerek kelime hazinesinin zenginleşmesini sağlar. Bu nicelik olarak fark yaratır. Çünkü yaşlarına göre farklı kelime bilgisine sahip olur. Diğer etkisi ise nitelik açısından fark yaratmasıdır. Kelime hazinesinde ayrıca kavramlar ve terimler de yer bulur.
- 4-Aile ve Kardeş Sayısı:** Bu faktörün kelime hazinesinin zenginleşmesine etkisi kabul edilmiştir. Çocuğun duygu ve düşüncelerinin ifade edildiği, konuşmalarının pekiştirildiği, sorduğu soruların karşılık bulduğu bir ailede büyümesi kelime öğrenmesini sağlamaktadır. Bu da süreç içinde kelime hazinesini zenginleştirmektedir.

- 5-Zekâ:** Çocuğun zekâ seviyesi kelime hazinesinin zengin olmasında doğrudan etkilidir. Zeki bir çocuk sürekli olarak yeni kelimeler öğrenme ihtiyacı içinde olur. Ayrıca çocuğun sahip olduğu zekâ türü de hangi alanda daha ziyade kelime öğreneceğini belirler.
- 6-Zenginleştirilmiş Ortam:** Kitap, bilgisayar, televizyon ve radyonun kelime hazinesinin zenginleşmesine büyük etkisi vardır. Anlamlı konuşmaların sık sık yapıldığı radyo programlarının dinlenmesi ve televizyon programlarının izlenmesi, çok fazla kitap olan bir evde doğup büyümesi çocuklar açısından olumlu bir etki yaratır, çocuk çabuk ve düzgün konuşur, daha zengin bir kelime hazinesine sahip olur.

KISACA NEZAKET

LÜGAT365

nezâket.

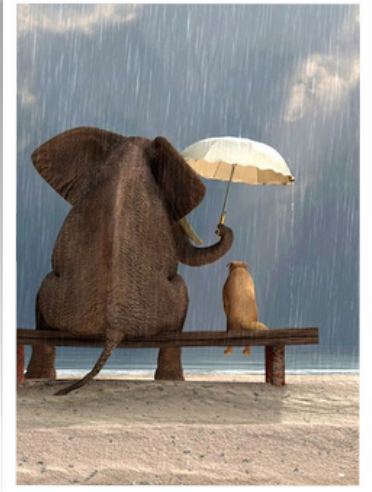
Terbiye, edep, incelik, kibarlık, nazik olma.
Farsça kökenli nâzik kelimesinden, Arapça gra
göre Türkçede türetilmiştir.

**Kısaca iletişim jest ve mimiklerimizle başlayıp
konuşmakla bütünleşen bir kavramdır. Ve nezaket
sadece konuşmalarımızı değil tüm davranışlarımızı
etkisi altına almalı.**

**DİNLEMEN
GÖSTERİLEBİLECEK
EN
YÜKSEK
NEZAKETTİR.**

**KİBARLIK
HIÇBİR ŞEYE MAL
OLMADIĞI HALDE,
İNSANA ÇOK ŞEY
KAZANDIRIR.**

DUYGU HOCA KÖŞESİ

Toplum belirli ilişkiler dahilinde gelişen bir olgudur. Toplamları geliştiren en önemli faktör ise sağlıklı bir iletişimdir. Sağlıklı iletişimin ilk basamağı ise NEZAKET ...

“ Nezaket; herkesin bir hayat mücadelesi olduğunu anlamakla başlar. “,diyordu bir yazıda. Bu sözün doğruluğunu her geçen gün daha kuvvetle hissediyoruz. Değerler zincirinin en kuvvetli görüldüğü yer iletişim becerilerinde kullandığımız üsluptur. Bunu sadece dil ile sınırlamak mümkün değildir elbette. Zira beden dilimizden sesimizin tınısına , davranışlarımızdan bakışlarımıza uzanan bir duruş nezaket kurallarının içinde değerlendirilebilir. Lakin biz sınırlayarak “ dilde nezaket” konusuna biraz değinelim.

Kelimelerin rengi vardır. Evet, doğru duyduunuz kelimelerin rengi... Nasıl belli olur bu renkler peki ? Sözcüklerin ilk çıkış noktası olan sesimizden başlayarak gözlerimizde ve yüzümüzde vuku bulan ve oradan el kol hareketlerimize, jest mimiklerimize kadar inen bir renktir bu .Bu renkleri somutlaştırmak için günlük hayatımızda nelere dikkat etmeliyiz’ e göz atalım biraz : Nazik ve kibar konuşmalarda "sen" yoktur, "siz" vardır. Hele yeni tanıştığımız birine sen diye hitap etmek güven kaybına sebep olabilecek bir görgü kuralıdır. Bu hitap şekli kabalık olarak ad edilebilir.

Emir vererek konuşmak... Güzel dilimiz Türkçe bu konuda çok aktif bir dil. “ Yapar mısınız ? “,“Bakabilir misiniz? “ gibi rica içeren alternatif cümleler sağlıklı iletişimin en temel göstergelerindendir.

**EĞİTİM DANIŞMANI / PROFESYONEL
ÖĞRENCİ KOÇU
SİMYA KOLEJİ
ORTAOKUL MÜDÜRÜ
DUYGU TETİK**

**İLETİŞİMDE
NEZAKET**

KASIM 2023

İYİ BİR DİNLEYİCİ MİSİNİZ?

“Söz gümüş ise sükut altındır.” atasözü, susmanın ve dinlemenin değerini çok güzel bir şekilde anlatmaktadır. Karşımızdaki kişi konuşurken onun gözlerine bakarak dinlemek , sözünü kesmemek , jest ve mimiklerine dikkat etmek gerekir.

Keskin cümlelerden ya da tam tersi tam onaylayıcı cümlelerden kaçınmak gerekir. Zira karşımızdaki kişi bizden çok farklı fikirde olabilir veya bizim cümlelerimizle yüreklenerik söylenmemesi aereken cümleleri farkında olmadan söyleyebilir. Keskin cümleler kişinin özgüvenini zedeleyici olabileceğinden konuşma kusuru olarak adlandırılabilir.

Hak edeni takdir edebilmek , muhatabına yeterli zamanı tanımak , olumsuz bildirimleri birebirde sakince konuşmaya çalışmak yine nezaket çerçevesinde gelişmesi gereken dil özellikleridir.

***

Kimin nasıl bir gün geçirdiğini, nasıl zamanlardan geçtiğini bilmiyoruz. Dolayısıyla sıcak bir gülümseme ve sağlıklı bir iletişimle hem kendimizin hem bir başkasının gününü güzelleştirebiliriz.

Anlatılması sayfalar alan fakat bir hayat duruşu olan nezaketli olmak kök değerini ünlü düşünür Hz. Mevlana'nın sözleri ile tamamlamak istiyorum.

“Sükût, incelik, edep ve zerafet insanı her gittiği yerde sultan yapar. “

DUYGU HOCA KÖŞESİ

**EĞİTİM DANIŞMANI / PROFESYONEL
ÖĞRENCİ KOÇU
SİMYA KOLEJİ
ORTAOKUL MÜDÜRÜ
DUYGU TETİK**

Araştırmalar;

,nezaketin etrafımızdaki bireylere olumlu etkisi olduğu gibi, kendi fiziksel ve zihinsel sağlığımızın iyileşmesinde de etkin rol oynadığını, stres ve kaygı düzeylerimizi azalttığını göstermektedir. Nezaket gösterdiğimizde, beynimizdeki esenlik ve mutluluk duygularıyla ilişkili dopamin ve serotonin düzeylerinde; güven ve bağlantı duygularını besleyen oksitosin seviyesinde artış yaşandığı gözlemlenmektedir.. Bir diğer araştırma, nezaketin “sekretuar immünoglobulin A” olarak bilinen etkin bir bağışıklık sistemi antikorunun seviyesini yükselttini gösteriyor. İlginç olan gerçek ise şu ki, hem iyilik yapan hem de iyiliği gören bireyin bağışıklık güçlendirici etkiden faydalanmakta olmasıdır. Ve yine bir başka çalışmada araştırmacılar, nazik davranışlarda bulunan katılımcıların, pozitif duygulanımlarında önemli artışlar olduğunu tespit etmişlerdir.”

SANANLAR VAR! SANMA!!

küfür etmeyi
samimiyet
sananlar var.

nezaketi
zayıflık
sananlar var.

mütevaziliği
aptallık
sananlar var.

iyi niyeti
enayilik
sananlar var.

yüzsüzlüğü
özgüven
sananlar var.

kazık atmayı
kurnazlık
sananlar var.

SOHBET KARTLARI

Arkadaşlarınla ve ailenle farklı konularda eğlenceli bir sohbet etmek istediğinde bu kartları kullanabilirsin. İstersen kartları kesebilirsin de, rastgele bir tane kart seçerek üzerindeki soruyu arkadaşına veya aileden birine sor. O da sana sorsun. Böylece eğlenceli bir sohbet gerçekleşecektir.

Bir arkadaşın sana istemediğin bir şekilde hitap ettiğinde ne hissedersin?

Arkadaşınla şakalaşmak istediğinde nasıl cümleler kurarsın?

Sence film izlemek mi? kitap okumak mı? Neden?

Davranışı konu edinen bir kitap yazsaydın hikayeyi nasıl oluştururdun?

İnsanların sende en sevdiği özellik nedir?

Bir evcil hayvanın olsa hangi hayvan olurdu?

Bu kartları keserek eğlenceli bir sohbet başlatabilirsin.

SOHBET KARTLARI

Arkadaşlarınla ve ailenle farklı konularda eğlenceli bir sohbet etmek istediğinde bu kartları kullanabilirsin. İstersen kartları kesebilirsin de, rastgele bir tane kart seçerek üzerindeki soruyu arkadaşına veya aileden birine sor. O da sana sorsun. Böylece eğlenceli bir sohbet gerçekleşecektir.

Her gün sadece bir davranışını düzeltme hakkın olsaydı bu hangi davranışın olurdu?

Eski çağlarda yaşasaydın hangi çağda yaşamak isterdin? Neden?

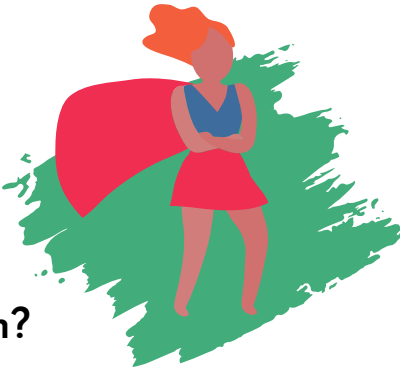
Sence trafikteki insanların davranışları normal mi? Değilse nasıl olmalı?

Haydi bir şarkı seç fakat içeriği temiz olsun!!

İnsanları düzeltmeye yönelik bir süper gücün olsaydı ne olsun isterdin?

Dünya çapında bir madalya kazansaydın insanlara karşı nasıl bir imaj sergilemek isterdin?

Bu kartları keserek eğlenceli bir sohbet başlatabilirsin.

SOHBET KARTLARI

Arkadaşlarınla ve ailenle farklı konularda eğlenceli bir sohbet etmek istediğinde bu kartları kullanabilirsin. İstersen kartları kesebilirsin de, rastgele bir tane kart seçerek üzerindeki soruyu arkadaşına veya aileden birine sor. O da sana sorsun. Böylece eğlenceli bir sohbet gerçekleşecektir.

Bir kıyafet seç ve bu kıyafet senin kişiliğini yansıtıyor olsun. Bu hangi kıyafet olurdu?

Okulda yeni bir ders ekletebilseydin bu hangi ders olurdu?

Nazik ve kibar insanları hangi mevsime benzetirsin? Yaz mevsimi mi? Kış mevsimi mi? Neden?

Kavganın edilmediği, herkesin mutlulukla oynadığı bir oyun söyler misin?

Bir özelliğinden vazgeçseydin hangi özelliğinden vazgeçerdin?

Gazetede bir haberle gündeme gelseydin nasıl bir haber olurdu?

Bu kartları keserek eğlenceli bir sohbet başlatabilirsin.

AYLIK KÖK DAVRANIŞ BÜLTENİ

KASIM 2023 SAYISI

MEVLANA'NIN 7 ÖĞÜDÜ

Kocaeli Simya Koleji Aylık Kök Davranış Bülteni

MEVLANA CELALEDDİN RUMİ
1207-1273

**“Ya olduđun gibi görün, ya
göründüđün gibi ol!!!”**

**Cömertlik ve yardım
etme konusunda akarsu
gibi ol!**

**Şefkat ve merhamette
güneş gibi ol!**

**Başkalarının kusurunu
örtmede gece gibi ol!**

Hoşgörülülükte deniz gibi ol!

**Hiddet ve asabiyette ölü
gibi ol!**

**Tevazu ve alçak
gönüllülükte toprak gibi ol!**

KASIM 2023 SAYISI

HİKAYE YARIŞMAMIZIN 1. LERİ

5. SINIFLARIN 1.Sİ

"ZORBALIK NEYDİ?"
ADLI HİKAYE

ILGIN CELİK
5/C

6. SINIFLARIN 1.Sİ

"NEZAKET"
ADLI HİKAYE

CINAR KIZILCA
6/A

7. SINIFLARIN 1.Sİ

"KONUSMADA NEZAKET"
ADLI HİKAYE

CINAR GUVEN KAHVECİ
7/B

BİZİ TAKİP ET!

